

Nové povinnosti pro zdroje znečišťování ovzduší vyplývající z novely zákona o ochraně ovzduší

Ing. Radomír Štěrba

Energetika a životní prostředí

Ostravice, 9. 9. 2025

Kontrola a regulace provozu stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší

➤ **Zákon č. 35/1967 Sb., o opatřeních proti znečišťování ovzduší**

- zavedl pojem „přípustná míra znečišťování“
- povolené množství vypouštěných škodlivin (kg/hod) v závislosti na **výšce komínu** – „přípustný úlet“
- povinnost platit roční poplatky za znečišťování ovzduší – „nad přípustný úlet“, výjimky
- zřídil Státní technickou inspekci ochrany ovzduší

➤ **Zákon č. 309/1991 Sb., o ochraně ovzduší před znečišťujícími látkami (zákon o ovzduší)**

- kategorizace stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší (Malé, Střední, Velké)
- princip „plošně platných“ emisních limitů – kvalitativní parametr, nikoliv kvantitativní omezení
- povinnost provádění autorizovaného měření emisí a další povinnosti provozovatelů (provozní řády, provozní evidence)

povinnost placení poplatků za znečišťování ovzduší – „podle množství emisí“

souhlasy orgánu státní správy ochrany ovzduší (zákon č. 389/1991 Sb.)

Kontrola a regulace provozu stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší

➤ **Zákon č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší a o změně některých dalších zákonů**

- převzal základní principy zákonů č. 309/1991 Sb. a 389/1991 Sb.
- ochrana ozonové vrstvy Země (regulované látky - freony)
- problematika pachových látek (emisní limity), dočasně (jen do roku 2006)
- kompetence krajských úřadů (povolování provozu zdrojů od 1.1.2003)

➤ **Zákon č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a omezování znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů (zákon o integrované prevenci)**

- implementuje právo evropského společenství (Evropské unie) v oblasti zařízení s nejvýznamnějších vlivem na ŽP (integrace – OO, OH, OV, hluk ...) do národní legislativy
- definuje zařízení – průmyslové činnosti spadající pod působnost zákona (příloha č. 1)
- nutnost vydání integrovaného povolení „zpětně“ na všechna zařízení spadající pod účinnost zákona (30.10.2007)

Kontrola a regulace provozu stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší

➤ **Zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší**

Co bylo zachováno

- princip emisních a imisních limitů
- povinnost zjišťování množství emisí měřením prováděným osobami s autorizací
- povinnost platit poplatky za znečišťování ovzduší (v omezené míře, počty, částky, ORP → KÚ)
- další základní povinnosti zavedené zákony č. 309/1991 Sb., 86/2002 Sb.

Co bylo změněno

- byla zrušena kategorizace zdrojů (Malé, Střední, Velké, Zvláště velké)
- rozdělení zdrojů na vyjmenované a nevyjmenované (příloha č. 2 zákona)
- zavedena povinnost požádat u všech vyjmenovaných zdrojů o vydání nového povolení dalšího provozu
- nutnost kompenzačních opatření
- možnost uložení zpřísněných emisních limitů

Základní povinnosti provozovatele stacionárního zdroje znečišťování ovzduší

Povinnosti provozovatelů všech stacionárních zdrojů

- **uvést do provozu a provozovat** stacionární zdroj a činnosti nebo technologie související s provozem nebo zajištěním provozu stacionárního zdroje, které mají vliv na úroveň znečištění, **v souladu s podmínkami pro provoz** tohoto stacionárního zdroje stanovenými tímto **zákonem**, jeho prováděcími právními předpisy, **výrobce** a **dodavatelem**,
- **dodržovat emisní limity, emisní stropy, technické podmínky provozu** a přípustnou tmavost kouře,
- **spalovat** ve stacionárním zdroji pouze **paliva, která splňují požadavky** na kvalitu paliv stanovené prováděcím právním předpisem a jsou současně určena výrobcem stacionárního zdroje nebo uvedená v povolení provozu
- a další

Základní povinnosti provozovatele stacionárního zdroje znečišťování ovzduší

Povinnosti provozovatelů vyjmenovaných stacionárních zdrojů

- **provozovat** stacionární zdroj **pouze na základě a v souladu s povolením provozu** (povolení vydává krajský úřad)
- **zjišťovat úroveň znečišťování** podle zákona o ochraně ovzduší, není-li v povolení provozu uvedeno jinak
- **vést provozní evidenci** o stálých a proměnných údajích o stacionárním zdroji, popisujících tento zdroj a jeho provoz a o údajích o vstupech a výstupech z tohoto zdroje a **každoročně do 31. března ohlašovat** údaje souhrnné provozní evidence za předchozí kalendářní rok prostřednictvím integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností
- **odvádět znečišťující látky** ze stacionárního zdroje do ovzduší **komínem nebo výduchem**, pokud v povolení provozu není uvedeno jinak
- bezodkladně **odstranit technické závady**, **omezit provoz** nebo **odstavit** stacionární zdroj v případě technické závady na zdroji
- **předložit inspekci protokol o jednorázovém měření emisí do 90 dnů** od data provedení tohoto měření

Základní povinnosti provozovatele stacionárního zdroje znečišťování ovzduší

Povinnosti provozovatelů vyjmenovaných stacionárních zdrojů

- průběžně **zaznamenávat, vyhodnocovat a uchovávat výsledky** jednorázového a kontinuálního měření emisí pro účely kontroly **po dobu 6 let**
- **zajistit a řádně provozovat** technické prostředky pro **kontinuální měření emisí** a technické prostředky pro zaznamenávání, vyhodnocování a ohlašování výsledků kontinuálního měření emisí, pokud se jedná o povinnost ze zákona nebo z povolení provozu
- **zajistit a řádně provozovat** technické prostředky **pro nepřetržité sledování a zaznamenávání provozního parametru**, je-li sledování a zaznamenávání provozního parametru stanoveno v povolení provozu; údaje zaznamenané při nepřetržitém sledování provozního parametru je povinen uchovávat po dobu alespoň 6 let v místě provozu stacionárního zdroje tak, aby byly k dispozici pro kontrolu
- a další

Další **speciální povinnosti** jsou pak zákonem stanoveny provozovateli stacionárního zdroje, ve kterém je **tepelně zpracován odpad**

Novela zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší ze dne 22. 1. 2025

- **Zákon č. 42/2025 Sb., kterým se mění zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony**

Zákon nabyl účinnosti k 1. 3. 2025

Některá ustanovení nabudou účinnost od 1. 5. 2025, od 1. 1. 2026 a 1. 1. 2028

Novela zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší ze dne 22. 1. 2025

Změny a nové povinnosti

Věda a výzkum

Stacionárním zdrojem ucelená technicky dále nedělitelná stacionární technická jednotka nebo činnost, které znečišťují nebo by mohly znečišťovat, ~~nejde-li o stacionární technickou jednotku používanou pouze k výzkumu, vývoji nebo zkoušení nových výrobků a procesů~~

Provozní parametr

Nepřetržité **sledování a zaznamenávání provozního parametru** pro kontrolu správné funkce technologie ke snižování emisí nebo opatření ke snížení emisí stanoveného v povolení provozu, a to v případě stacionárních zdrojů uvedených v příloze č. 2 k tomuto zákonu, u kterých tak stanoví prováděcí právní předpis

Novela zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší ze dne 22. 1. 2025

Změny a nové povinnosti

Minimální vzdálenosti

Orgány ochrany ovzduší za účelem ochrany ovzduší při vydávání stanoviska, závazného stanoviska a povolení provozu též vycházejí z **minimálních vzdáleností mezi stacionárním zdrojem** uvedeným v příloze č. 2 k tomuto zákonu, který znečišťuje nebo by mohl znečišťovat **tuhými znečišťujícími látkami** nebo **látkami obtěžujícími zápachem** a pro který je minimální vzdálenost stanovena prováděcím právním předpisem, a stanovenými plochami vymezenými v územním plánu

Výjimky: modernizace, náhrada stacionárního zdroje, rekonstrukce nebo úprava stávajícího zdroje, rozšiřování a rozvoj výroby

Vyhodnocení zkušebního provozu

Provozovatel povinen předložit do 3 měsíců ode dne skončení stanovené doby trvání zkušebního provozu krajskému úřadu závěrečnou zprávu o vyhodnocení zkušebního provozu

Novela zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší ze dne 22. 1. 2025

Změny a nové povinnosti

Rozhodování o stacionárním zdroji v pochybnostech

V pochybnostech, **zda se jedná o stacionární zdroj uvedený v příloze č. 2** k tomuto zákonu, rozhoduje krajský úřad na základě žádosti provozovatele stacionárního zdroje nebo z moci úřední.

V pochybnostech, **zda se jedná o stacionární zdroj používaný pouze k výzkumu, vývoji nebo zkoušení** nových výrobků a procesů, rozhoduje krajský úřad na základě žádosti provozovatele stacionárního zdroje nebo z moci úřední.

Rozhodne-li krajský úřad je **provozovatel povinen podat žádost** o vydání povolení provozu **ve lhůtě 90 dnů** ode dne právní moci tohoto rozhodnutí.

Novela zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší ze dne 22. 1. 2025

Změny a nové povinnosti

Předcházení vzniku prašnosti a omezování jejího šíření

Zhotovitel podle stavebního zákona je povinen při provádění záměru, jeho změně nebo při odstraňování stavby dodržovat opatření k předcházení vzniku prašnosti a k omezování jejího šíření v souladu s přílohou č. 10 k tomuto zákonu, je-li to technicky možné a ekonomicky přijatelné.

Novela zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší ze dne 22. 1. 2025

Změny a nové povinnosti

Úpravy formulací a přidání nových kódů do přílohy č. 2

Příklad:

1.1.	Spalování paliv v kotlích o celkovém jmenovitém tepelném příkonu od více než 0,3MW do 5 MW včetně	X	X*	
1.2.	Spalování paliv v pístových spalovacích motorech o celkovém jmenovitém tepelném příkonu od více než 0,3 MW do 5 MW včetně	X		
1.3.	Spalování paliv v plynových turbínách o celkovém jmenovitém tepelném příkonu od více než 0,3 MW do 5 MW včetně	X		
1.4.	Spalování paliv ve spalovacích stacionárních zdrojích o celkovém jmenovitém tepelném příkonu od více než 0,3 do 5 MW včetně, které nejsou uvedeny pod jiným kódem	X		
2.2.	Skládky, které přijímají více než 10 t odpadu denně nebo mají celkovou projektovanou kapacitu větší než 25 000 t	X		X
2.5.	Sanační zařízení (odstraňování ropných a chlorovaných uhlovodíků z kontaminovaných zemín) s celkovým projektovaným výkonem vyšším než 1 t VOC včetně za rok Sanační nebo dekontaminační zařízení (odstraňování organických látek z kontaminovaných zemín nebo podzemních vod) s celkovým projektovaným výkonem 1 t těkavých organických látek za rok a více nebo 50 m ³ podzemních vod za den a více.			X

Novela zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší ze dne 22. 1. 2025

Změny a nové povinnosti

Rozšířené znění přílohy č. 4 části B bod 1

Nové znění s účinností od 1. 1. 2028

Příklad:

1. Kontinuální měření emisí provádí

1.1. spalovací stacionární zdroj o jmenovitém tepelném příkonu 50 MW a vyšším (kódy 1.1. až 1.4. v příloze č. 2 k tomuto zákonu) pro tuhé znečišťující látky, oxid siřičitý, oxidy dusíku vyjádřené jako oxid dusičitý a oxid uhelnatý,

1.2. spalovací stacionární zdroje, jejichž celkový jmenovitý tepelný příkon stanovený podle § 4b je 100 MW a vyšší (kódy 1.1. až 1.4. v příloze č. 2 k tomuto zákonu) pro tuhé znečišťující látky, oxid siřičitý, oxidy dusíku vyjádřené jako oxid dusičitý a oxid uhelnatý,

1.3. stacionární zdroj, ve kterém probíhají činnosti používající organická rozpouštědla (kód 9.1. až 9.24. v příloze č. 2 k tomuto zákonu), pro celkový organický uhlík v případě, že se dodržení emisního limitu dosahuje zařízením ke snižování emisí a hodinový hmotnostní tok celkového organického uhlíku překračuje při projektovaných parametrech 10 kg,

Novela zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší ze dne 22. 1. 2025

Změny a nové povinnosti

Jednorázová měření emisí

Současné znění:

Za jednorázové měření emisí se považuje pouze takové měření, kterému **předchází oznámení inspekci učiněné provozovatelem nejméně 5 pracovních dní** před provedením tohoto měření. Pokud dojde ke změně nebo zrušení termínu plánovaného měření z předem předvídatelných důvodů, musí tuto skutečnost provozovatel inspekci oznámit nejméně 1 pracovní den před původně plánovaným termínem.

Provozovatel je povinen předložit inspekci protokol o jednorázovém měření emisí **do 90 dnů** od data provedení tohoto měření.

Průběžně **zaznamenávat, vyhodnocovat a uchovávat výsledky** jednorázového a kontinuálního měření emisí pro účely kontroly **po dobu 6 let** v rozsahu a formě stanovené prováděcím právním předpisem.

Nové znění s účinností od 1. 1. 2026 (povinnost zrušena)

~~Provozovatel je povinen předložit inspekci~~ protokol o jednorázovém měření emisí ~~do 90 dnů~~ od data provedení tohoto měření.

~~Průběžně zaznamenávat, vyhodnocovat a uchovávat výsledky~~ jednorázového měření emisí pro účely kontroly ~~po dobu 6 let~~ v rozsahu a formě stanovené prováděcím právním předpisem.

Novela zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší ze dne 22. 1. 2025

Změny a nové povinnosti

Jednorázová měření emisí

Nové znění s účinností od 1. 1. 2026:

Za jednorázové měření emisí se považuje pouze takové měření, kterému předchází **ohlášení termínu** měření **prostřednictvím integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností** v oblasti životního prostředí **učiněné provozovatelem** nejméně 5 pracovních dní před provedením tohoto měření. Pokud dojde ke změně nebo zrušení termínu plánovaného měření z předem předvídatelných důvodů, musí tuto skutečnost provozovatel ohlásit stejným způsobem nejméně 1 pracovní den před původně plánovaným termínem.

Autorizovaná osoba pro jednorázové měření emisí je dále **povinna vypracovat protokol o měření a ohlásit údaje z měření uvedené v protokolu do 60 dnů od provedení měření prostřednictvím integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností** v oblasti životního prostředí.

Novela zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší ze dne 22. 1. 2025

Změny a nové povinnosti

Kontinuální měření emisí

Kontinuálním měřením emisí se zjišťují emise znečišťujících látek a provozní parametry uvedené v příloze č. 4 k tomuto zákonu. Ověření správnosti výsledků kontinuálního měření zajistí provozovatel jednorázovým měřením emisí provedeným autorizovanou osobou podle § 32 odst. 1 písm. a) jednou za kalendářní rok. Každé 3 kalendářní roky provozovatel zajistí kalibraci kontinuálního měření emisí. Povinnost provést ověření správnosti výsledků kontinuálního měření je považována za splněnou provedením kalibrace kontinuálního měření emisí v souladu s určenými technickými normami.

Současné znění:

Průběžně **zaznamenávat, vyhodnocovat a uchovávat** výsledky jednorázového a kontinuálního měření emisí pro účely kontroly **po dobu 6 let** v rozsahu a formě stanovené prováděcím právním předpisem.

Nové znění s účinností od 1. 1. 2028:

Průběžně **zaznamenávat a vyhodnocovat** výsledky kontinuálního měření emisí v rozsahu stanoveném prováděcím právním předpisem a **ohlašovat je prostřednictvím informačního systému kvality ovzduší** v rozsahu a způsobem stanoveným prováděcím právním předpisem.

Novela zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší ze dne 22. 1. 2025

Změny a nové povinnosti

Kontinuální měření emisí

Nové znění s účinností od 1. 1. 2028:

Kontinuálním měřením emisí se zjišťují emise znečišťujících látek a provozní parametry uvedené v příloze č. 4 k tomuto zákonu. **Provozovatel ohlašuje výsledky kontinuálního měření prostřednictvím informačního systému kvality ovzduší** způsobem, v rozsahu a za podmínek stanovených prováděcím právním předpisem, s výjimkou výsledků kontinuálního měření emisí prováděného na spalovacím stacionárním zdroji spalujícím výhradně zemní plyn. **Provozovatel je oprávněn nejpozději do 5 pracovních dnů ode dne ohlášení výsledků ohlásit prostřednictvím informačního systému kvality ovzduší opravené výsledky kontinuálního měření emisí**, pokud vznikl rozpor mezi skutečnými a ohlášenými údaji způsobený zejména poruchou nebo technickou chybou. Po dobu podle věty třetí se ohlášené výsledky považují za nevyhodnocené údaje podle zákona o právu na informace o životním prostředí. Ověření správnosti výsledků kontinuálního měření zajistí provozovatel jednorázovým měřením emisí provedeným autorizovanou osobou podle § 32 odst. 1 písm. a) jednou za kalendářní rok. Každé 3 kalendářní roky provozovatel zajistí kalibraci kontinuálního měření emisí. Povinnost provést ověření správnosti výsledků kontinuálního měření je považována za splněnou provedením kalibrace kontinuálního měření emisí v souladu s určenými technickými normami.

Děkuji za pozornost

Ing. Radomír Štěrba

Česká inspekce životního prostředí
Oblastní inspektorát Ostrava
Vedoucí oddělení ochrany ovzduší, zástupce ředitele

Tel: 731 405 297
E-mail: radomir.sterba@cizp.gov.cz